

Juma, Perek 8, Jom Hakipurim

4) MISZNA: OGRANICZENIA JOM KIPUR

a) **Jedzenie, picie, mycie się, smarowanie się maściami, noszenie obuwia i stosunki małżeńskie są zakazane (asur) na Jom Kipur.**

b) **Król i panna młoda (kala) myją swoją twarz.**

c) **Karmiąca matka nosi obuwie, lecz chachamim zabraniają.**

d) **Ten, kto zje coś wielkości dorodnego suszonego daktyla (kosewet) z jego osłoną jest chajaw, jak i ten, kto wypije ilość mieszczącą się w policzkach (malej lugmaw).**

e) **Jedzenie jest łączone z innym jedzeniem, a płyny z innymi płynami, lecz jedzenie i płyny nie łączą się.**

5) CHACI SZIUR

a) **Pytanie: Czy Miszna nie powinna określić isur jako „chajaw karet” (a nie tylko „asur”)?**

b) **Odpowiedź: Miszna ma na myśli określenie chaci szieur (asur, lecz nie karet).**

c) **Pytanie: Lecz co z Resz Lakiszem, który utrzymuje (w swoim sporze z R. Jochananem), że chaci szieur jest *mutar* z Tory!?**

d) **Odpowiedź: Resz Lakisz przyznaje, że chaci szieur jest asur miderabanan (i dlatego Miszna określa go jako „asur”).**

e) **Pytanie: Więc jak Resz Lakisz może wyjaśnić to, że jego szewua stosuje do jego jedzenia mniejszą miarę niż szieur (według Rabanan w poniższej dyskusji z szewuot), biorąc pod uwagę, że jest on już zobowiązany aby tego nie jeść!?**

1. Ktoś, kto bierze szewua nie do jedzenia i złamie swoją przysięgę jedząc zakazaną żywność, według Rabanan jest chajaw za złamanie swojej szewua.

2. Według R. Szimona jest on patur.

3. Gemara pyta w tym miejscu, dlaczego jest on chajaw, ponieważ wiąże go już przysięga z Har Sinai i jego szewua nie powinna mieć miejsca!?

4. Gemara udziela w tym miejscu dwóch odpowiedzi:

i. Raw, Szmuel i R. Jochanan wyjaśniają, że jest chajaw, ponieważ włączył dozwoloną żywność do swojej przysięgi i w ten sposób mógł być związany nawet w odniesieniu do zakazanej żywności („isur kolel”, podczas gdy R. Szimon twierdzi, że taki kolel nie może spowodować, że szewua ma zastosowanie do isur).

ii. **Resz Lakisz wyjaśnił, że może on być chajaw (nawet pomimo że szewua nie może dotyczyć żadnego isur, nawet kolel) na jeden z dwóch sposobów:**

iii. Określi w swojej szewua, że nie zje chaci szieur (według Rabanan, którzy twierdzą, że kto nie określi, zamierza zakazać tylko pełnego szieur, w ten sposób tylko ten, kto określi mniej, jest mu zakazane mniej), lub:

iv. Nie określi (według R. Akiwy, który twierdzi, że kto nie określi, zamierza ująć nawet minimalną ilość).

5. Według Resz Lakisza, który twierdzi, że jest isur miderabanan na chaci szuur, jak Rabanan mogą twierdzić, że jego szewua może dotyczyć mniejszej ilości niż szuur (nawet jeżeli jest on dokładnie określony), biorąc pod uwagę obowiązujący go zakaz!?

1) CHACI SZIUR (kontynuacja)

a) **Odpowiedź:** Ponieważ jest to dozwolone przez Torę, nie jest on uważany za muszba weomed, i w ten sposób jego szewua ma zastosowanie.

b) **Pytanie:** Lecz Miszna w odniesieniu do szewua haedut uczy, że szejwa *nie* ma zastosowania do isur miderabanan!?

1. Wymóg złożenia korbanu za szewua ha edut (jeżeli został on zaprzysiężony do zeznawania lecz następnie odmawia (składania zeznań), twierdząc fałszywie że nic nie wie) dotyczy jedynie tego, kto jest w inny sposób zdolny do występowania jako świadek.

2. Kogo to wyłącza?

3. **(R. Papa):** Wyłącza to króla (który ma prawo nie składać zeznań ze względu na swój honor) i jest patur od złożenia korbanu.

4. **(R. Acha b. Jaakow):** Wyłącza to (i zwalnia) tych, którzy są pasul miderababan jako świadkowie, takich jak hazardziści.

5. Hazardziści są wyłączeni tylko miderababan, a mimo to szewua nie stosuje się do nich!

6. Przez rozszerzenie to samo powinno być prawdziwe dla szewua bitui, które nie powinno się stosować do isur derabanan!?

c) **Odpowiedź:** szewuat ha edut są inne, ponieważ nie mają zastosowania do hazardzistów, którzy zostali wyłączeni miderababan, nie są oni przedmiotem law za nie zeznawanie.

2) SŁOWO ASUR ZASTOSOWANE DO CHIJUW KARET

a) **Pytanie:** Lecz *znajdujemy* słowo „asur” zastosowane w odniesieniu do chijuw karet!?

1. Berajta uczy, że chijuw karet dotyczy tylko jedzenia i picia, nie zaś innych czynów.

2. Nadal, termin „asur” jest używany w odniesieniu do *wszystkich* inujim.

b) **Odpowiedź:** Określenie „asur” stosuje się do chaci szuur, nawet jeżeli prawdą jest, że zjedzenie pełnego szuur spowodowałoby karet.

c) **Inna odpowiedź:** Określenie „asur” zostało użyte, ponieważ ma ono zastosowanie do innych inujim.

d) **Potwierdza to cytat z Szar Sifrej d'bej Raw**, że słowo „Szabaton” jest licencją, daną chachamim, aby dodali oni inne inujim do jedzenia i picia (w taki sam sposób, w jaki słowo Szabaton jest używane, aby dodać inne melachot do 39 obowiązujących w szabat i są one nazywane *isurim*).

3) CHACI SZIUR (kontynuacja)

a) **R. Jochanan** twierdzi, że chaci szuur jest isur z Tory, podczas gdy Resz Lakisz twierdzi, że jest isur derabanan.

b) **R. Jochanan** twierdzi, że rzeczy, które można dodawać, muszą być od początku traktowane jako isur.

c) **Resz Lakisz** twierdzi, że Tora konkretnie zakazuje achila (a mniej niż szuur nie jest nazywane achila).

d) Pytanie (R. Jochanan do Resz Lakisza): Berajta (szukając isur w odniesieniu do jeszenia chelew koj, jak również chaci szuur, znajduje słowo „kol”) wskazuje, że odrobina *jest* isur z Tory!?

e) Odpowiedź: Słowo „kol” jest asmachta, które wykorzystują Rabanan.

1. To wydaje się prawdopodobne, ponieważ gdyby było to rzeczywiście isur z Tory, byłoby zakazującym koj.

2. Nie jest uzasadnione, aby słowo „kol” było używane aby zabronić safek (ponieważ jest to wątpliwość tylko dla nas)!

f) Pytanie: Nie jest to wskazówka, ponieważ ten tanaita mógł twierdzić, że koj jest odrębnym bytem, wymagającym szczególnego słowa aby zabronić jego chelew.

74b

1. Jest to wsparte stwierdzeniem R. Idi b. Awin w Kerisus, gdzie „kol” w Berajcie obejmuje koj.

2. Znowu w tym miejscu, pasuk nie może obejmować safek!

4) INUJ W JOM KIPUR

a) Berajta uczy, że inuj jest tylko przez pasywny, nie przez aktywny czyn („szew we al taasej”).

b) Pytanie: Jeżeli znalazł się na słońcu, nie powinien przesunąć się w cień (i odwrotnie)!?

c) Odpowiedź: Inuj jest porównywalny do isur melacha, gdzie nie rozróżniamy w ramach tych samych czynów (czyn albo jest melacha, albo nie jest, tak jak siedzenie w słońcu jest inuj albo nie jest).

d) Berajta uczy dalej, że inuj jest jak melacha w Jom Kipur.

1. Tak jak melacha jest zakazana w innym miejscu (jak w Szabat), tak też inuj jest chajaw w innym miejscu (jak poprzez jedzenie pigul i nosar).

2. Nie pomyślelibyśmy jednak, że tylko jedzenie karet jest zakazane na Jom Kipur.

3. Rozumie się, że pasuk zakazuje spożywania innych pokarmów (tewel, neweila, chulin, teruma, kodsxim) na Jom Kipur, wszystkich z włączającego słowa „teanu”.

4. Jeżeli ktoś nie zgadzałby się z implikacjami „teanu”, można przedstawić inne wsparcie, włączające wszystkie rodzaje pokarmów przez odwołanie się do inuj, które powoduje utratę nefesz (jedzenie i picie).

5. Po co potrzebujemy pasuk, jeżeli ktoś podważałby wsparcie?

6. Odpowiedź: Może ktoś myślałby, że „teanu” odnosi się do arajos, więc Tora mówi o inuj, które powoduje utratę nefesz, co oznacza jedzenie i picie.

e) Tanaita de bei R. Jisrael łączy inuj z Jom Kipur z inuj, któremu HaSzem podporządkował ludzi w Midbar (na pustyni), które oba opierają się na głodzie.

1. Pytanie: Z użycia słowa „teane” przez Lawana uczymy się, że odnosi się ono do powstrzymania się od stosunków małżeńskich?

2. Odpowiedź: Bardziej uzasadnione jest połączenie go z powszechną udręką, a nie z osobistą udręką.

3. Pytanie: Połączenie z powszechną udręką w Micrajim, która, jak się uczyliśmy, była periszus derech erec!?

4. Odpowiedź: Raczej łączymy z pozbawieniem przez dekret z Nieba (Jom Kipur i człowiek na pustyni), a nie z pozbawieniem przez dekret człowieka.

5) POZBAWIENIE MANNY NA PUSTYNI

a) R. Ami i R. Asi spierają się, o jakie pozbawienie chodzi.

b) Jeden z nich powiedział, że o brak „pas be salo”.

c) Drugi z nich powiedział, że o brak możliwości rozróżniania pożywienia.

1. R. Josef wywnioskował na tej podstawie, że ślepiec nie czuje zadowolenia.

2. Abaje rozwinął to nauczając, że jedzenie powinno być spożywane kiedy jest widno.

3. R. Zeira podtrzymał ten pogląd za pomocą pasuk „tow mareh einawim...”.

5. Resz Lakisz rozszerzył to na przyjemność oglądania swojej żony.

1) NAUKI AGADYCZNE

a) „Ki jiten bekos eino...” – Kto lubi pijaństwo, usprawiedliwia zakazane stosunki lub złodziejstwo (machloket R. Ami i R. Asi).

b) „Deaga belew isz, jaszchena...” – Człowiek powinien wypchnąć zmartwienia ze swoich myśli, lub powinien omówić je z przyjacielem (machloket R. Ami i R. Asi).

c) „Wenachasz afar lachmo...” – Wszelkie pożywienie smakuje jak kurz dla węża, czyli: po najlepszych smakołykach węża zadowala tylko kurz (machloket R. Ami i R. Asi).

1. (R. Josi): HaSzem bardziej łaskawie traktuje tych, którzy mu dokuczają, niż potraktowałby człowiek.

2. Wąż, chociaż przeklęty, widzi dobre strony w przekleństwie, tak jak niewolnicy (Kananejczycy), kobiety i ziemia.

2) ŁZY ŻYDÓW NAD MANNA NA PUSTYNI

a) „Zacharnu es hadaga...” – Mile wspominamy ryby, czyli dozwolone (teraz zakazane) stosunki (Raw i Szmuel).

1. Ryby, ponieważ jest powiedziane: „nochal” (jedliśmy).

2. Arajos, ponieważ jest powiedziane: „chinam”.

3. „Nochal” mogło jeszcze się odnosić do arajos, w górnołotny sposób.

4. „Chinam” mogło się jeszcze odnosić do ryb, ponieważ doszli oni do nich z Hefker (HaSzem umieścił ryby w ich wiadrach z wodą).

b) Pytanie: Jeżeli są oni zaangażowani w arajos, dlaczego Szlomo chwali ich czystość (Szir ha szirim 4 - „gan naul...”)?

c) Odpowiedź: byli czysti w zakresie wcześniej zakazanych stosunków (i płakali nad nowymi zakazami).

d) Pytanie: Jeżeli tęsknili za rybami, dlaczego płakali „lemiszpechosaw”, co oznaczało troskę o stosunki małżeńskie.

e) **Odpowiedź: Plakali nad jednym i drugim: rybami i arajos.**

3) MANNA

(a) „**Es hakiszuim...**” – **Manna miała wszystkie smaki** z wyjątkiem tych pięciu, albo: miała wszystkie smaki oraz wszystkie konsystencje, z wyjątkiem tych pięciu (R. Ami i R. Asi).

b) „**Wehu kezera gad Lawan**” (R. Asi) – **Jej kształt był jak zera gad** (okrągły) i była biała jak perła.

1. „Gad” – podobny do nasiona pisztań begiwolin (okrągły).

2. „Gad” – podobna do Hagady (Agadity), która wyciąga serca (libo) z jej słuchaczy (podobnie czyniła Manna z apetytem ludzi).

3. „Gad” – Mówiła (magid) i rozwiązywała wątpliwości dotyczące dziecka, którego matka przedwcześnie wysłała ponownie za męża.

4. „Lawan” – wybielała aweiros Jisraela.

c) **Manna, tak jak nawi, ujawniała sekrety ludzi** (jak w przypadku ujawniania, która osoba lub sługa należy do którego domu lub czy kobieta była nadal lojalną częścią domu swojego męża).

d) „**Uweredes ha tal...**” (oznacza, że manna spadła w (obręb) machane) „wejaca ha am welaktu...” (oznacza, że spadła *na zewnątrz*), „szatu ha am welaktu...” (oznacza znaczną odległość).

e) **Cadikim otrzymali ją blisko swoich domów, beinonim nieco dalej**, a reszaim musieli iść kawał drogi po swoją.

f) „**Lechem**” (oznacza, że była ona **znajdowana upieczona**) „weasu oso ugot” (że musieli ją przygotować i upiec) „wetachanu” (oznacza nawet wcześniejsze stadium, wymagające mielenia).

g) **Ponownie: cadikim, beinoim i reszajim.**

h) „**O dachu bameducha...**” – **Perfумы dla kobiet (sproszkowane kosmetyki)** spadały razem z manną.

i) „**Uwiszlu baparur...**” – **razem z przyprawami dla gotowanych potraw.**

j) „**Wehemi heiwiu od nedawa baboker baboker**” – Przynieśli drogie kamienie z *codziennego* opadu, które towarzyszyły mannie (jak „Nesiim” określa *chmury*, które przyniosły drogie kamienie).

k) „**Wehaja taamo ketaam leszad haszemen**” – (**Manna miała wiele smaków, których dziecko doświadcza podczas karmienia [Szad], lub: jak szejd (demon), który ma wiele postaci, tak samo manna przyjmowała wiele smaków**).

4) ŻĄDANIE CHLEBA I MIĘSA

a) (R. Jechoszua b. Korcha): **Zażądali mięsa w niewłaściwy sposób**, więc zostało im dane w nieodpowiedni sposób, podczas gdy chleba zażądali właściwie, i został im dany w dobroci.

Juma, Perek 8, Jom Hakipurim, 75b – 76b

75b

b) **To nakazuje ludziom jedzenie mięsa w nocy.**

c) Pytanie: Lecz Abaje nauczał, że świąteczne mięso powinno być jedzone w dzień!?

d) Odpowiedź: Miał na myśli: w świetle pochodni (podobnym do światła dziennego).

e) Ludzie zwykli jeść (podjadać) swój posiłek przez cały dzień, do czasu aż Mosze ustalił godziny posiłków.

5) SLAW

a) Pytanie: Jeden pasuk mówi, że umarli od pierwszego kęsu, a inny naucza, że dostali slaw na 30 dni!?

b) Odpowiedź: Beinoim umarli od razu, natomiast reszajim cierpieli do miesiąca.

c) (Resz Lakisz): Zrozum słowo „wajisztchu” jako „wejiszchatu”, co oznacza że ludzie byli chajawim z powodu nieodpowiedniego żądania mięsa.

d) (R. Jechoszua b. Korcha): „Szatoach” oznacza „szachut”. Towarzyszyło ono mannie i wymagało szechity.

e) Pytanie: Oczywiście inne źródła określają wymóg szechity na ptactwie (jak uczy Berajta w odniesieniu do simanim zwierząt i ptaków)!?

f) Odpowiedź: Raczej „szatoach” odnosi się do przykrycia (rozważenia?) slaw.

6) MANNA (kontynuacja)

a) Pytanie: Jak ta sama rzecz może być lechem, szemen i dewasz?

b) Odpowiedź: Lechem dla młodych, szemen dla starszych i dewasz dla niemowląt.

7) SLAW (kontynuacja)

a) Słowo zaczyna się od szin a jest czytane od samech aby wskazać szalwa (dla cadikim) i silwin (ciernie, dla reszajim).

b) R. Chanin b. Rawa wymienia cztery rodzaje slaw, wyróżniając najlepsze i najgorsze z nich.

c) Był to mały ptak, który miał być nadziany i upieczony w piecu, i który pęczniał od wielkiej ilości oleju wewnątrz, tak że mógł on nasączyć nawet 13 bochenków chleba, a dolny bochenek musiał być rozpuszczony, aby można go było zjeść.

d) R. Jechuda otrzymał takie ptaki pomiędzy swoimi beczułkami, R. Chisda znalazł je pomiędzy swoimi drzewami, a wspólnik Rawy przynosił mu po jednym każdego dnia.

1. Jednego dnia Aris nie przyniósł slaw, a Rawa odczytał te znaki (płacz dziecka i brak slaw) jako zawiadomienie o śmierci R. Chisdy.

2. Kiedy jego Rabbi zmarł, Rawa poczuł, że nie ma już zasługi, aby jeść slaw.

8) TAL (ROSA) I MANNA

a) Z tych wydawałoby się sprzecznych pesukim uczymy się, że nad i pod manną była rosa.

b) „Dak mechuspas..” jest skrótem oznaczającym to, co topi się w dłoni (Resz Lakisz), lub: to, co zawiera się w 248 członkach ciała (jak gematria „mechuspas” – R. Jochanan).

c) Pytanie: Ale mechuspas (254) ma gematrię większą niż 248?

d) Odpowiedź: Jest ono pisane bez waw.

e) „Lechem abirim...” – Manna jest pożywieniem dla malachim (R. Akiwa).

f) R. Jiszmael wskazał, że R. Akiwa mylił się, ponieważ malachim nie jedzą, „abirim” odnosi się raczej do eiwarim, w które manna jest absorbowana.

g) Pytanie: Jeżeli była ona całkowicie absorbowana, to dlaczego potrzebne były latryny (jak w pasuku?)

h) Odpowiedź: Były one konieczne z powodu pożywienia, które sprzedawali im wędrowni handlarze.

i) Odpowiedź: (R. Elazar b. Parta): Nawet to pożywienie było absorbowane, razem z manną.

1. Latryny były potrzebne kiedy popełniali oni aweirot.

2. HaSzem powiedział, że kiedyś byli oni jak malachim, lecz teraz muszą kłopotać się potrzebami ciała.

3. Raba bar bar Chana donosił, że musieli oni chodzić do latryn na odległość trzech parsza (mil perskich) (czyli około 12 kilometrów – przyp. tłumacza).

j) Kiedy skorzystali z latryny, szli na tyły Ananim (ponieważ Ananim nigdy się nie cofali, więc nie musieli się martwić, że nagle znaleźliby się wewnątrz Machane).

1) INTERPRETACJE AGADYCZNE (kontynuacja)

a) „weata nafszeinu jeweisza...” – Obawiali się, czy nie umrą od pożywienia, którego nie wydalali. (nauczanie R. Jiszmaela zostało w tym miejscu usunięte przez **GRA**).

b) „Lechem abirim achal Isz...” – Chodzi o Jehoszuę, dla którego spadała manna (Jehoszua jest nazywany „isz” i reprezentuje tu cały Klal Jisrael).

1. Pytanie: A może „isz” oznacza Moszego, o którym mówi „wehaisz”?

2. Odpowiedź: Bardziej uzasadnione jest łączyć z „isz”.

c) Pytanie (studenci R. Szimona b. Jochaja): Dlaczego manna nie spadła raz na cały rok?

d) Odpowiedź: Maszał do Króla (HaSzem)... który ustanowił codzienną zależność z jego synem (wielkimi rodzinami Klal Jisrael).

e) Odpowiedzi alternatywne: Aby była ona ciepła i świeża, lub: aby uczynić ich ładunki lżejszymi.

f) R. Elazar ha Modaj twierdził (w obecności chachamim), że manna tworzyła warstwę grubą na 60 amot.

1. Na początku chachamim nie byli z tego zadowoleni, dopóki R. Elazar nie uzasadnił swojego pomysłu na podstawie pesukim.

2. Oparł on swoje obliczenie na podstawie czterech razy po 15 amot wody, która spłynęła w czasie Mabul (midat puranijot z *dwóch* arubot) i wnioskuje mida towa manny jako większą od katastrofy (osiem arubot – dwa daltot, każde po cztery arubot).

g) (Isi b. Jehuda): Manna przyrastała, aż wszystkie Królestwa Wschodu i Zachodu mogły ją zobaczyć (co wynika z pasuk w Tehilim).

h) (Abaje): „Kosi rewaja..” Rozmiar przyszłej miary objętości Dawida ha Melech.

i) Pytanie (do R. Elazara ha Modaja): Lecz miara została ustalona przez powódź w ciągu 40 dni (960) godzin, a tu mówimy o tym, co spłynęło w ciągu jednej godziny!?

j) Dalsze pytanie: Powódź pokryła cały świat, a tu cała spłynęła na Machane Jisrael!?

k) Odpowiedź: R. Elazar ha Modaj mówił o pesicha (początkowym otwarciu) arubot.

2) PIĘĆ INUJIM

a) Pytanie: W jaki sposób te inujim są wspomniane w Torze?

b) Odpowiedź: Przez pięć odniesień do *inuj* w pesukim, jak wymieniono.

c) Odpowiedź: Lecz tam jest sześć inujim!

d) Odpowiedź: Jedzenie i picie są liczone jako jedno.

e) Pytanie: Skąd to wiemy?

f) Odpowiedź: Resz Lakisz wywodzi to z faktu, że Tora używa słowa „weachalta”, kiedy jedna z wymienianych pozycji jest winem.

g) Pytanie: A co jeśli wino było częścią posiłku?

1. Odpowiedź: Raczej źródłem jest „wenasata hakesef... bajajin uwaszeichar... weachalta” (napój określany jako achila).

2. Pytanie: A może to również odnosi się do anigrón?

3. Odpowiedź: Pasuk mówi o napoju powodującym upojenie (nie o składniku posiłku, tak że picie jest częścią achila).

4. Pytanie: Lecz są opisy potraw powodujących upojenie (daweila kailit)!?

76b

h) Odpowiedź: Uczymy się z przypadku nazira, który ma zakaz picia wina (szeichar), a więc tu również, przez maaser sheni, mówimy o winie, a nie o składniku (posiłku).

1. Pytanie: Lecz „tirosh” oznacza winogrona, a nie wino, jak dowiadujemy się z przypadku, że ktoś, kto zmusza neder do powstrzymania się od tirosh ma zakaz jedzenia słodkich owoców, lecz *dozwolone* mu jest picie wina!?

2. Sugerujemy trzy pesukim, wskazujące że „tirosh” rzeczywiście jest winem, z których dwa zostają odrzucone.

3. Odpowiedź: Lecz „tirosh” jest winem, a przyczyną pozwolenia picia to przez nedarim jest to, że ludzie nie określają powszechnie wina jako „tirosh”, dlatego interpretujemy słowa jego neder jak oznaczające słodki owoc.

i. Pytanie: Dlaczego wino ma dwie nazwy: „jajin” i „tirosh”?

ii. Odpowiedź: „Jajin” przynosi jelala. „Trosz” przynosi nędzę (rasz) swoim zwolennikom.

iii. Pytanie (R. Kehana): W jaki sposób możemy rozwiązać kšiw („tirasz”) za pomocą kri („tirosh”)?

iv. Odpowiedź: Kto jest zoche (pije z umiarem), staje się rosz, a kto nie jest, staje się biedakiem (Raszi).

v. **Pytanie (Rawa):** W jaki sposób możemy rozwiązać ksiw („jismach”) za pomocą kri („jismach”)?

vi. **Odpowiedź:** Picie z umiarem raduje („jismach”), w przeciwnym razie niszczy („jismach”).

vii. Jak powiedział Rawa, „Wino i olejek (stosowane z umiarem) wspomogły moją mądrość”.

3) NAUKA RECHICA Z SICHA

a) **Pytanie:** Skąd wiemy, że mycie i namaszczanie się są nazywane inujim?

b) **Odpowiedź:** Z żałoby Daniela: „Lechem chamudot lo achalti... wesoch lo sachtu”.

1. **Pytanie:** Czym jest „Lechem chamudot”, przed którymi się powstrzymywał?

2. **Odpowiedź:** Chleb upieczony z oczyszczonej mąki.

3. **Pytanie:** Skąd wiemy, że „soch lo sachtu” oznacza inuj?

4. **Odpowiedź:** Z zapewnienia udzielonego Danielowi przez Gabriela („lehitano”).

5. **Pytanie:** To wyjaśnia sicha, a co z rechica?

6. **Odpowiedź:** Pasuk w Tehilim zrównuje wodę na skórze z namaszczaniem się olejkami.

7. **Pytanie:** Może namaszczanie się w pasuk jest jak picie?

8. **Odpowiedź:** Pasuk mówi, że woda wchodzi do jego systemu (krwionośnego?) tak jak olejek.

c) **Pytanie:** Lecz tanaita w traktacie Szabat odróżnia olejek od wody (że sicha jest jak picie), nie zaś wodę od olejku!?

1. Miszna pyta w tym miejscu skąd wiemy że sicha jest zakazane tak jak picie na Jom Kipur.

2. W odpowiedzi tanaita przytacza ten sam pasuk w Tehilim: „watawo kamajim...”.

d) **Odpowiedź:** Lecz rechica jest zawarte w słowach: „wesoch lo sachtu” w księdze Daniela.

1) AGADA: GABRIEL

a) Malach Gabriel powiedział do Daniela: „waani bati bidewarecha”.

b) Jak wynika z pesukim w księdze Jechezkel, Gabriel został wygnany spośród malachim za niewłaściwe wykonanie swojego zadania.

1. Nie wykonał on rozkazu przeciwko Klal Jisrael (spodziewając się jego ulaskawienia), lub

2. Wykonał go dokładnie, lecz nie schłodził nieco płomieni przez dostarczenie węgla przez krow, lecz wziął je bezpośrednio.

3. Chociaż czyniąc tak Gabriel ocalił pozostałości Klal Jisrael, otrzymał 60 batów (? w traktacie jest 40 – przyp. tłumacza) i został wygnany.

c) W ciągu 21 dni jego nieobecności malach Dubiel, sar persów, zajął jego miejsce.

d) Kiedy Dubiel próbował wyegzekwować straszną cenę za swój nowy status, opodatkowując (podatkiem głównym – przyp. tłumacza) nawet talmidei chachamim, Gabriel zawołał z achorej hapargod, że nie zasługują oni na to, biorąc pod uwagę, że wszyscy ich uczeni razem wzięci nie są w stanie dorównać Danielowi.

e) Z powodu tego, że Gabriel stanął w obronie ludzi, poproszono go z powrotem, jak jest powiedziane wyżej: „waani bati bidewarecha”.

f) Kiedy powrócił, udało mu się nieco zmniejszyć wpływ koncesji udzielonych Dubielowi, lecz nie udało mu się osłabić wpływu Jawana.

2) RECHICA JAKO INUJ (kontynuacja)

a) Alternatywne wyjaśnienie dlaczego rechica jest traktowane jako inuj pochodzi z dialogu Szlomo ha Melech z Ewjasarem ha Kohenem.

1. Ewjasarowi została oszczędzona natychmiastowa śmierć za uczestniczenie w inuj Dawida ha Melech.

2. Inuj ów obejmował „raaw” (brak chleba), „camej” (brak wody) oraz „ajef” (dosłownie: znużenie, rozumiane w odniesieniu do rechica), pozwalając w ten sposób na określenie rechica jako inuj.

b) Pytanie: A może „ajef” oznacza (brak) noszenia butów?

c) Odpowiedź: Pasuk w Miszlej udowadnia, że „ajef” odnosi się do braku zimnej wody (przypuszczalnie do mycia).

d) Pytanie: A może „ajef” odnosi się do ich pragnienia (co również pasowałoby do pasuk w Miszlej)?

e) Odpowiedź: Pasuk mówi: „jak woda *na* zmęczoną duszę”, a nie „w”, co oznaczałoby picie.

3) NEILAT HASANDEL AT AN „INUJ”

a) Pytanie: Z czego wynika, że neilat hasandel jest nazywane inuj?

b) Odpowiedź: Z faktu, że Dawid ha Melech, uciekając od Awszaloma (w stanie określonym poprzednio jako inuj), był „jachef” (przypuszczalnie bez butów).

c) Pytanie: A może „jachef” oznacza: bez konia, co było manierą królów?

d) Odpowiedź: Słowo „jachef” znajduje się w Księdze Jeszaji, oznaczając bosego, przekazując w ten sposób swoje znaczenie przez Dawida ha Melech.

e) Pytanie: A może Jeszaja szedł w bardzo zniszczonych butach, a mimo to jest to nazywane „jachef” (podobnie jak „arom” z pewnością nie oznacza tam człowieka całkowicie nagiego, lecz w poszarpanym ubraniu)?

f) Odpowiedź: Pasuk w Jirmii łączy „jachef” z wygnańcami, którzy naprawdę poszliby boso.

4) TASZMISZ HAMITA JAKO „INUJ”

a) Pytanie: Skąd wiemy, że taszmisz hamita jest nazywane inuj?

b) Odpowiedź: Lawan określił powstrzymywanie taszmisz jako inuj.

Juma, Perek 8, Jom Hakipurim, 77b – 80b

77b

1. „Im teane” odnosi się do powstrzymującego taszmisz..

2. „Weim tikach” odnosi się do poślubiania innych żon.

3. Pytanie: A może oba wyrażenia odnoszą się do poślubiania innych żon (jeżeli będziesz dręczyć moje córki *przez* poślubianie innych żon).

4. Odpowiedź: Taki przekład nie jest wiarygodny, ponieważ Lawan powiedział: „weim”, a nie „im”.

5. Pytanie: Może odnosi się to do dwóch rodzajów carot: Bilhy i Zilpy, jak również do innych potencjalnych żon (co jest kontekstowo logiczne w pasuk)?

6. Odpowiedź: Nie zaczęłyby od poruszenia najpierw mniej bolesnej sprawy (poślubiania innych, nieznanych żon), a następnie bardziej bolesnej sprawy (poślubienia Bilhy i Zilpy).

c) Pytanie: Dowiadujemy się (z incydentu z Dina), że sam taszmisz jest nazywany inuj, więc rodzi to wątpliwość czy jego brak jest nazywany inuj?

d) Odpowiedź: Inuj polegał tu na powstrzymaniu dalszego taszmisz od Diny, zgodnie z definicją inuj.

5) RECHICA CZĘŚCI CIAŁA

a) Berajta naucza, że częściowa rechica jest zakazana w Jom Kipur, ale jeśli ktoś jest pobrudzony (ziemią? – przyp. tłumacza), może się normalnie umyć.

b) Podobnie, o ile sicha nawet części ciała jest zakazane, chory może normalnie namaszczać się.

c) Kobieta może umyć jedną rękę (od ruach raa, którego obudzenie zostałyby przeniesione na chleb), aby dać chleb dziecku.

d) Szamaj ha Zaken obawiał się używania tylko jednej ręki (w związku z sziwsa), więc pozwolono mu nakarmić dziecko po umyciu obu rąk.

e) Kto zamierza pozdrowić swojego ojca lub Rabbiego, lub inną osobę o statusie wyższym od swojego, może bez obaw zanurzyć się w wodzie aż po szyję.

f) Pytanie: A co z Rabbim zmierzającym do swojego ucznia?

g) Odpowiedź: R. Jicchok b. Chana powiedział, że Zeiri poszedł do R. Chiji.

1. R. Aszi powiedział, że to był R. Chija b. Aszi, który poszedł do Zeiri, swojego Rabbiego.

h) Rawa pozwolił ludziom przepłynąć się przez rzekę, aby strzegli swoich zbiorów (owoców).

i) (Abaje): Powiedziano, że Berajta wspiera tę zasadę.

j) R. Josef pozwolił ludziom przepłynąć się aby uczestniczyli w sznur, lecz nie aby powrócili do swoich domów.

k) (Abaje): Jeżeli postępowałbyś w ten sposób, spowodowałbyś, że następnego roku nie przybyliby na sznur.

1. R. Josef odczytuje to inaczej i pozwala im zarówno pójść, jak i powrócić.

2. Abaje zapytał więc, dlaczego pozwala im na powrót.

3. R. Josef wyjaśnił, że pozwala im, aby nie uniemożliwić im pójścia w przyszłości.

l) R. Jehuda i R. Szmuel b. Jehuda stali na jednym brzegu rzeki, zaś Rami b. Papa na drugim.

1. Rami b. Papa zawołał do nich, aby zapytać, czy może przekroczyć rzekę aby zadać im pytanie w sprawach Tory.

2. R. Jehuda odpowiedział, że Raw i Szmuel pozwolili przekroczyć, lecz żeby nie podnosił rąk.

3. R. Szmuel b. R. Jehuda odczytuje to inaczej, udzielając tej samej odpowiedzi bezpośrednio na podstawie Berajty.

6) RZKA WYPLÝWAJĄCA Z KODESZ HAKODASZIM

a) Pytanie (R. Josef): Czy kiedykolwiek dozwolone jest wejście do głębokiej wody i narażenie się na niebezpieczeństwo?!

1. Malach pokazał Jechezkelowi rzekę, która wypływa z Jerozolimy.

2. Jest płytka przez pierwszych 1000 amot, ale później robi się coraz głębsza po każdych 1000 amot.

3. Rozumiemy, że można wchodzić do płytkiej wody tylko do pasa!?

b) Odpowiedź: Ta rzeka jest inna z powodu silnego nurtu, dlatego wejście powyżej pasa byłoby niebezpieczne, w odróżnieniu od spokojnej rzeki, o której mówimy.

c) Pytanie: Czy można byłoby przepłynąć tę rzekę?

d) Odpowiedź: Kontynuacja pasok wskazuje, że na to prąd jest również zbyt silny.

e) Pytanie: Czy można byłoby ją przepłynąć małą łódką?

f) Odpowiedź: Pasuk wskazuje, że to również nie byłoby możliwe.

g) Pytanie: Czy można byłoby ją przepłynąć dużym statkiem?

h) Odpowiedź: Nurt rzeki z proroctwa Jechezkela jest zbyt silny nawet na to.

i) Targum potwierdza brak możliwości przekroczenia tej rzeki.

j) Nawet malach ha Mawet nie byłby w stanie jej przekroczyć, na co wskazuje słowo „miszut”.

1) PROROCZA RZKA Z KODESZ HAKODASZIM

a) (R. Pinchas cytujący R. Hunę z Cipori): Rzeka zacznie swój bieg jako mały strumyk i będzie się powiększać w miarę jak będzie przepływać przez wymienione części mikdasz, a do każdej z nich jest aluzja w pasuk.

b) Rzeka stanie się głębsza u odrzwi domu Dawida ha Melech.

c) Nawi Zecharja określa rzekę u odrzwi Dawida jak odpowiednią do tewili (zawin, zawot, nidot, joldot).

d) R. Josef chciałby się z tego uczyć, że nida musi zrobić tewila w wodzie sięgającej jej do szyi, kiedy w niej usiądzie (lecz to nie jest halacha).

2) PRZEKRACZANIE RZKI W SZABAT

a) Pytanie: Czy byłoby dozwolone przekraczanie rzeki w Szabat (jeżeli ktoś *miałby* na nogach buty), z obawy, że mógłby nieść swoje buty?

b) Odpowiedź: Nechemia powiedział, że R. Ami i R. Asi przekroczyli rzekę mając na nogach buty.

c) Pytanie: A co z sandałami (które mniej pewnie trzymają się na nogach?).

d) Odpowiedź: R. Richumi powiedział, że widział Rawinę przekraczającego w sandałach, lecz R. Aszi nauczał, że nie należy tak robić lechatchila.

1. Rawina nie przyszedł do derasza Resz Gelusy.
2. Rafram starał się zmniejszyć gniew Resz Gelusy, który został skierowany na Rawinę, za jego nieobecność.
3. W obecności Resz Gelusy Rafram zapytał Rawinę o przyczynę jego nieobecności.
4. Po rozważeniu i odrzuceniu wielu możliwości, Rawina wskazał, że nie mógł on przekroczyć rzeki w sandałach, ulegając nauczaniu R. Asziego.

3) CZYNNOSCI, KTÓRE SĄ PODOBNE DO RECHICA

a) (R. Jehuda b. Grogeros): Nie wolno siedzieć w błocie na Jom Kipur (z powodu jego chłodzącej wilgotności).

1. (R. Jehoszua b. Lewi): Chodzi o wilgotne błoto.
2. (R. Abaje): Wilgotne na tyle, aby zamoczyć inną rzecz.

b) (R. Jehuda): Jest dozwolone (dotykanie lub pocieranie owocu aby) się ochłodzić.

1. R. Jehuda dotykał dyni, aby się ochłodzić
2. Raba dotykał dziecka.
3. Rawa dotykał srebrnego naczynia.

i. (R. Papa): Srebrne naczynie nie może być pełne wody (trochę może się wylać i doprowadzić do rechica).

ii. Jest to dozwolone, jeśli naczynie jest tylko częściowo wypełnione.

iii. Naczynie gliniane (przez którego pory wilgoć przedostaje się ze środka na zewnątrz) nie może być używane z wodą (w środku).

iv. (R. Aszi): Nawet częściowo wypełnione srebrne naczynie nie może być używane, ponieważ może wyslizgnąć się z rąk.

c) Właściciel gospody powiedział R. Josefowi, synowi R. Jehoszui b. Lewiego, że jego ojciec miał zwyczaj wycierać twarz, ręce i stopy wykorzystując wilgoć wyżętych ręczników (przygotowanych dzień wcześniej) w Jom Kipur (a na Tisza be Aw pozwalał im wyschnąć i używał tego dnia).

d) Słowa te potwierdził Raba b. Mari (że R. Jehoszua b. Lewi był dodatkowo machmir w Jom Kipur, aby mieć pewność, że ręczniki były całkowicie wyżęte w erew Jom Kipur).

e) Pytanie (R. Jaakow do R. Jirmiji b. Tachlifa): „Lecz uczyłeś nas czegoś przeciwnego” (że był on bardziej ostrożny aby wyżąć ręczniki w erew Tisza be Aw, a my zapytaliśmy cię, dlaczego nie martwił się on szechitą na Jom Kipur!?)

f) (Zgodnie z drugą girsą w Raszim, był on bardziej machmir w erew Tisza be Aw [tylko susząc ręce ręcznikiem i wykorzystując pozostałą wilgoć na Tisza be Aw], podczas gdy na erew Jom Kipur moczył i wyżymał ręczniki).

4) POZWOLENIE NA SPRAWDZENIE MUM PIERWORODNEGO ZWIERZĘCIA (BECHOR)

a) Pytanie (zadane przez R. Elazara b. Pedasa): Czy mianowany dajan musi otrzymać pozwolenie od nasi aby sprawdzać mumin bechor, czy jest zwolniony?

1. Pytanie: W czym był problem?

2. Odpowiedź: Problem był: czy jest wymóg zapytania reszut, postawiony aby przeważyć nasi (w którym to przypadku nikt nie jest zwolniony), czy poszukania odpowiedniej rady (w którym to przypadku ekspert byłby zwolniony).

b) Odpowiedź: R. Cadok b. Chaluka powiedział, że starszy dajan R. Josi b. Zimra zawsze pytał o pozwolenie młodego nasi.

c) (R. Aba): R. Josi b. Zimra był kohenem i (nie pytał reszut jak wyżej, lecz zamiast tego) rozważał problem czy kohen może sprawdzić mumin bechor innego kohena .

1. Koheni nie mogą sprawdzać własnych bechorot, ponieważ mają własny interes w sprawie.

2. R. Meir twierdzi, że przez rozszerzenie, nie mogą oni sprawdzać mumin innych.

3. R. Szimon b. Gamliel twierdzi, że są oni neeman dla innych.

4. Powiedziano R. Josi b. Zimra, że halacha jest jak R. Szimon b. Gamilel.

78b

5) INNE SANDAŁY

a) Pytanie: Czy jest dozwolone na Jom Kipur wyjście w sandałach z bambusa (szaam).

b) Odpowiedź: R. Jicchok b. Nachmeini powiedział, że R. Jehoszua b. Lewi nosił takie sandały.

1. Zapytał on R. Jehoszuę b. Lewiego czy jest to dozwolone na Taanit Cibur (zob. Raszi), a ten odpowiedział, że to to samo.

2. Raba bar bar Chana zobaczył, że R. Elazar nosił je na Taanit Cibur i zapytał jak to jest w Jom Kipur.

3. Gemara opisuje buty noszone przez R. Jehudę, Abaja, Rawa i Rabę.

c) Pytanie (Rami b. Chama): Lecz Miszna mówi, że inne (nie skórzane) sandały są zabronione na Jom Kipur!?

1. Miszna w traktacie Szabat rozważa zagadnienie czy dozwolone jest noszenie protez w Szabat osobie, która ma amputowane kończyny.

2. Nawet R. Josi, który nie uważał swoich protez za buty jako element ubioru na Szabat, utrzymywał, że są to buty jeżeli chodzi o Jom Kipur!

d) Odpowiedź (Abaje): Zagadnienie dotyczy przyczepianego parcianymi paskami urządzenia, używanego przez osoby z amputowanymi kończynami (zakazanego z powodu taanug), lecz tutaj pozwalamy na twarde, niewygodne (nie skórzane) buty.

1. **Pytanie (Rawa):** Czy proste przyczepienie parcianych pasków zmienia nie-keli w keli (but, który jest zakazany z powodu neilat ha sandal)!?

2. **Dodatkowe pytanie:** Czy każda radość (nawet jeżeli nie jest to but) jest zakazana na Jom Kipur (dowiedzieliśmy się, że Raba b. R. Huna okręcał tkaninę dookoła swoich stóp)!?

3. **Dodatkowe pytanie:** Seifa mówi w tym miejscu gdzie konkretnie jego protezy miały beit kibul (otwory na włożenie parcianych pasków), co wskazuje, że rejsza mówi gdzie nie ma takich miejsc!?

e) Odpowiedź (Rawa): Proteza jest butem (i z tego powodu jest zakazana na Jom Kipur), a dyskusja w tym miejscu dotyczy tego, czy zajmujemy się tym, że mogłaby ona się zsunąć i być niesiona.

6) DZIECI A INUJIM

a) Dzieci nie muszą przestrzegać inujim, nie dotyczy to jednak neilat hasandal.

b) **Pytanie:** Dlaczego istnieje ten jeden wyjątek?

c) **Odpowiedź:** Aby ludzie nie pomyśleli, że ktoś dorosły pomagał im przy butach.

1. **Pytanie:** A więc to samo powinno dotyczyć rechica i sicha!?

2. **Odpowiedź:** Ludzie powiedzą, że umyli je w erew Jom Kipur.

3. **Pytanie:** Więc dlaczego ludzie nie przypuszczaliby również, że dzieci spały w swoich butach, które przywiązano im jeszcze przed Jom Kipur?

4. **Odpowiedź:** Tak się nie robi, ponieważ jak nauczał Szmuel, spanie z przywiązanymi butami jest śmiertelnie niebezpieczne.

d) **Pytanie:** Lecz Berajta mówi, że inne inujim są całkowicie dozwolone dzieciom (a nawet, że dorośli mogą im w tym pomóc), więc dlaczego w przypadku neilat hasandal miałyby być inaczej!?

e) **Odpowiedź:** Buty nie są potrzebne dla rozwoju dziecka (w odróżnieniu od rechica itd.) i dlatego chazał zabronił ich.

1. Abaje, cytując matkę, wymienił potrzeby dziecka:

2. Po pierwsze, musi ono być kąpane w ciepłej wodzie i smarowane olejkami.

3. Następnie, kiedy jest nieco większe, musi być karmione jajkiem z kutią.

4. Kiedy jeszcze trochę urośnie, potrzebuje glinianych skorup do tłuczenia (Raba kupował tanie naczynia dla swoich dzieci).

7) KRÓL I KALA MYJĄ SWOJE TWARZE...

a) Te wyjątki pochodzą z nauk R. Chanania b. Teradiona (cytującego R. Eliezera) w Berajcie.

b) **Pytanie:** Dlaczego król jest zwolniony?

c) **Odpowiedź:** Jak naucza pasuk, król w swojej piękności...

d) **Pytanie:** A dlaczego kala?

e) **Odpowiedź:** Ponieważ nie powinna wyglądać odstręczająco dla swojego męża.

f) **Pytanie:** Jak długo jest ona uważana za kala?

g) **Odpowiedź:** Przez 30 dni, jak naucza Berajta.

8) NOSZENIE BUTÓW W OBLICZU NIEBEZPIECZEŃSTWA

a) R. Eliezer (cytowany przez R. Chananię) nauczał, że karmiąca matka nosi buty, z powodu zimnej podłogi.

b) Szmuel wyjaśnił dodatkowo, że gdziekolwiek mogłoby być niebezpieczeństwo (takie jak skorpiony), wszystkim dozwolone byłoby noszenie butów.

1) PYTANIA DOTYCZĄCE MIAR

a) (R. Papa): Czy liczymy kosewet z czy bez jego nasiona?

b) (R. Aszi): Czy liczymy seora („*ecem*” dla *tumat meit*) z czy bez jego skorupy?

c) Czy mówimy o wilgotnym czy suchym seora?

d) R. Aszi opiera się na „hagasa” aby odnieść się do pytań R. Papy.

e) R. Papa opiera się na słowie „seora” jako przeciwieństwie oszla (co oznacza seora bez jego skorupy) i w przeciwieństwie do szibolet (które oznacza wilgotny seora) aby odnieść się do pytań R. Aszi.

2) KOSEWET JEST WIĘKSZE OD KEBEICA

a) (Raba cytujący R. Jehudę): Kosewet hagasa (w naszej Misznie) jest większe od beica.

1. Chazal przyjmował, że kosewet jest minimalną ilością wymaganą, aby się nasycić.

2. Naruszenie Jom Kipur następuje, jeśli ktoś zaniedbuje *inuj* nie jedzenia, a nie wtedy, kiedy rzeczywiście je (co byłoby kezajit).

b) Pytanie: Z jakiego zdarzenia w Misznie, w traktacie Suka wiemy, że *dwa* kosawot stanowią *mniej* niż kebeica, tak że wydaje się nieprawdopodobne, że *jeden*, nawet duży kosewet ze swoim ogonkiem mógłby być *większy* od kebeica!?

1. Posiłek został przyniesiony w Sukot R. Jochananowi b. Zakai, a dwa kosawot i dzban wody przyniesiono R. Gamlielowi.

2. W obu przypadkach tanaita nakazał im przyniesienie posiłku do suki.

3. Berajta podaje, że nie było to konieczne, lecz była to ich chumra.

4. Kiedy R. Cadok otrzymał mniej niż kebeica chleba, pozwolił na trzy odstępstwa (włączając jedzenie na zewnątrz suki), lecz jeśli była to kebeica, wymagał jedzenia w suce.

5. Wydaje się więc, że dwa kosawot, przyniesione do R. Gamliela były mniejsze niż kebeica!

79b

c) Odpowiedź (R. Jirmija): Rzeczywiście, dwa kosawot bez ogonków stanowią mniej niż kebeica, podczas gdy jeden duży kosewet z ogonkiem jest większy (objętość ogonka jest większa od objętości mięszu, jak powiedział R. Papa, wiadomo powszechnie, że ogonki zawierają nieco ponad połowę ilości).

d) Odpowiedź (Rawa): W rzeczywistości dwa kosawot są większe od kebecia, lecz owoce nigdy nie wymagają suki i dlatego nie muszą być przynoszone do suki.

e) Pytanie: Lecz wiemy z Berajty, że każde achilat kewa wymaga suki!?

1. Rebi powiedział, że kiedy uczył się pod kierunkiem R. Elazara b. Szamui, przyniesiono figi i winogrona i zjedli je achilat arai na zewnątrz suki.

2. Możemy na tej podstawie wnioskować, że achilat kewa (nawet owocu) wymaga suki!

f) Odpowiedź: Rebbi miał na myśli, że zjedli nawet dużą ilość w sposób arai na zewnątrz suki.

g) Inna odpowiedź: Było dużo owoców, więc zjedli również chleb na zewnątrz suki achilat arai.

h) Berajta wydaje się podtrzymywać twierdzenie Rawy:

1. 14 posiłków święta Sukot może być spożytych z (targima) deserem.

2. Jeżeli owoce mogłyby być liczone, Berajta powinna wspomnieć o owocach (wskazując w ten sposób, że owoce nie wymagają suki).

i) Nie, słowo "targima" mogło również oznaczać deser owocowy!

j) Alternatywnie, Berajta mówi o miejscu, gdzie owoce nie były powszechne i w ten sposób użyła określenia deseru, które nie oznacza owoców, lecz bez intencji wykluczenia owoców.

3) KOSEWET JEST MNIEJSZY NIŻ KEBEICA

a) (R. Zwid): Kosewet hagasa w naszej Misznie jest mniejszy niż kebeica.

b) Potwierdza to sposób, w jaki stanowisko Bejt Szamaj jest nauczane w Misznie, w traktacie Bejca:

1. Bejt Szamaj mówi, że szior chijuw seor jest kezajit, a z chamec jest kekosewet.

2. Ich źródłem (powodem) rozróżnienia jest, że w Torze jest napisane isur przez „seor”, jak również, chociaż może to być logicznie wywiedzione z chamec (ponieważ seor jest mocniejszy od chamec), jako podobnie będące kezajit.

3. Więc, jeśli kekosewet był większy od kebeica, wtedy Bejt Szamaj, szukając większego szior dla kezajit, w pierwszej kolejności przyjąłby kebeica.

4. Nawet jeżeli były one (kosewet i bejca) tego samego rozmiaru, kebeica jest o wiele lepiej znane, i to ono powinno być użyte!

5. Moglibyśmy więc wnioskować, że kosewet jest mniejsze niż kebeica.

c) **Pytanie:** A może normalnej wielkości kosewet jest rzeczywiście mniejsze od beica, natomiast kosewet *hagasa* jest większe?

d) **Odpowiedź (ciągle R. Zewid):** Raczej, mój dowód jest z Miszny, z traktatu Berachot, gdzie kebeica jest wymienione jako wystarczające.

1. Dla zimun uczestnicy potrzebują zjeść kezajit według R. Meira, natomiast kebeica według R. Jehudy.

2. R. Jehuda utrzymuje, że pasuk naucza, że na Birkat Hamazon jedzenie musi spełniać „wesawata”, co jest beica.

3. Jeżeli kebeica jest wystarczające, z pewnością wystarczy to do usunięcia poczucia inuj, wymaganego do wypełnienia zakazu na Jom Kipur

4. Widzimy więc, że kosewet hagasa musi być mniejsze niż kebeica.

e) Aby podsumować, kebeica wystarcza (na potrzeby Birkat Hamazon), podczas gdy kosewet rozstrzyga wątpliwość umysłu jedzącego, obawiającego się naruszenia zakazu na Jom Kipur.

1) SZIURIM

a) Wszystkie sziorim dotyczące żywności są kezajit, z wyjątkiem *tumat ochlin* (które jest kebeica).

b) Ten wyjątek jest wynikiem zmiany laszon zastosowanego przez pasuk.

1. Potwierdzenie tego może być wywiedzione z Jom Kipur.

2. **Pytanie:** Jaką zmianę laszon wykorzystuje pasuk na Jom Kipur?

3. **Odpowiedź:** „Aszer lo seune” zamiast „aszer tochal”.

4. Pytanie: Jaką różnicę robimy na Jom Kipur?

5. Odpowiedź: Sziur jest kekosewet.

6. Pytanie: Dlaczego potrzebujemy potwierdzenia z Jom Kipur?

7. Odpowiedź: Ponieważ inaczej moglibyśmy przypisać zmianę *tumat* ochlin.

c) Pytanie: Skąd wiemy, że *tumat* ochlin jest kebeica?

d) Odpowiedź (R. Awahu cytujący R. Elazara): Pasuk mówi o pokarmie, który pochodzi z pokarmu, tzn. o jajku kurzym.

1. Pytanie: A może oznacza to młodego kozła?

2. Odpowiedź: Młody kozioł nie byłby nazywany „ochel”, ponieważ nadal wymaga on szechity.

3. Pytanie: A może młode jest ben pekua?

4. Odpowiedź: W dalszym ciągu wymaga kerija.

5. Pytanie: A może pasuk odnosi się do jajka wielkiego ptaka.

6. Odpowiedź: Stosujemy zasadę najmniejszego chidusz („Tafasta...”).

7. Pytanie: Kiedy powinniśmy użyć jajka najmniejszego ptaka!?

e) Odpowiedź (R. Awahu sam): Pasuk mówi o największym kęsie, który może zostać połknięty za jednym razem, który Chazal oszacował na wielkość kurzego jajka.

2. ZMIANY W SZIURIM

a) (R. Elazar): Kto w dzisiejszych czasach je chelew, musi zapisywać sobie zjedzoną ilość, na wypadek gdyby przyszły bejt din zwiększył sziurim.

b) Pytanie: Co oznacza „Jarbe besziurin”?

c) Odpowiedź: Bejt din nakaze korban za *mniejsze* kezajit.

d) Pytanie: Lecz nie będzie on musiał złożyć korban, biorąc pod uwagę regułę, że chatat jest przynoszony tylko jako pokuta kiedy ktoś odkryje coś, o czym wcześniej nie wiedział!?

e) Odpowiedź: Zamiast tego, bejt din zobowiąże go do złożenia korbanu tylko za *większe* kezajit.

f) Pytanie: Jak moglibyśmy pomyśleć (w punkcie c) powyżej), że *jarbe* besziurin mogłoby się odnosić do ich określenia *mniejszego* sziur!?

g) Odpowiedź: „Jarbe” odnosi się do zwiększonej liczby korbanot, które byłby on zobowiązany złożyć.

3) SZIURIM HALACHA LE MOSZE MI SINAI

a) (R. Jochanan): Sziurim i ich onszin są halacha le Mosze mi Sinai.

b) Pytanie: Lecz onszin są zapisane w Torze!?

c) Odpowiedź: Mamy na myśli sziurim wywołujących onszin (wspierane przez Beraję).

d) (Acheirim): Sziurim dla onszin zostały ustanowione przez bejt din Osniela b. Kenaza (Jaawec).

e) **Pytanie:** Lecz nikomu nie pozwolono wprowadzić chidusz!?

f) **Odpowiedź:** Zostały one zapomniane i przywrócono je.

4) PICIE MELO LUGMAW (WYPEŁNIAJĄC USTA)

a) (R. Jehuda cytujący Szmuela): Nie mamy na myśli rzeczywistego wypełnienia ust, lecz ilość, która umieszczona po jednej stronie ust stworzy wrażenie ich wypełnienia.

b) **Pytanie:** Lecz Miszna mówi o pełnych ustach („Melo lugmaw [liczba mnoga], co przypuszczalnie powinno być rozumiane dosłownie)!?

c) **Odpowiedź:** Należy to rozumieć jako *kimelo lugmaw*.

d) **Pytanie:** Lecz w Berajcie znajdujemy słowa „melo lugmaw”, oznaczające dosłownie pełne usta (w przeciwieństwie do opinii „kimelo lugmaw”)?

e) **Odpowiedź:** Berajta *również* ma być rozumiana jako kimelo lugmaw”!

f) **Pytanie:** Czym więc Bejt Hilel (melo lugmaw) różni się od R. Eliezera (kimelo lugmaw)?

g) **Odpowiedź:** Czy mamy na myśli wrażenie pełnych ust bez naciskania (Bejt Hilel), podczas gdy R. Eliezer nie traktowałby takiej osoby jako chajaw, o ile nie wypłała ona równowartości ciasno wypełnionego policzka.

h) **Pytanie:** Jeżeli tak, powinno to być wymienione jako jedno z kulot Bejt Szamaj w relacji do Bejt Hilel (ponieważ Bejt Szamaj zobowiązuje do rewii, zaś luźny policzek Bejt Hilel jest mniejszy) w idajot!?

80b

i) **Odpowiedź:** Zadano pytanie dotyczące olbrzymiego człowieka, takiego że Bejt Szamaj jest tutaj machmir.

j) **Pytanie:** (kolejne trzy wymiany zdań są pomiędzy R. Zeira i Abaje): Dlaczego powinniśmy rozróżniać w zakresie ilości płynów pomiędzy ludźmi różnych rozmiarów, podczas gdy nie robimy takiego rozróżnienia w odniesieniu do jedzenia?

k) **Odpowiedź:** Chazal rozumiał, że kosewet jedzenia nasycy każdego, natomiast ludzie różnią się jeżeli chodzi o ilość picia, która gasi ich pragnieniei.

l) **Pytanie:** Czy to możliwe, że *każdy* człowiek nasycy się od kosewet, nawet gigant?

m) **Odpowiedź:** Każdy narusza (inuj, i wtedy jest chajaw) od kosewet, w większym lub mniejszym stopniu.

n) **Pytanie:** Jak możemy nie robić różnicy pomiędzy kosewet ciężkich, sycących pokarmów (mięsa), a pokarmami, które mają znacznie mniejszą wartość odżywczą (lulwej gefanim)?

o) **Odpowiedź:** Znowu, będą one prowadzić do różnych poziomów nasycenia, lecz wszystkie zanegują inuj Jom Kipur.

p) **Pytanie (Rawa):** Stworzyłeś kula w Jom Kipur używając przedziału czasowego dla kezajit (bichedej achilat perat) i stosując go do kosewet (tak, że kosewet zjedzone w nieznacznie większej ilości niż bichedej achilat perat byłoby patur)!?

q) **Odpowiedź (Abaje):** Chazal ocenił, że pokarm zjedzony w czasie tego przedziału czasowego nasycy, podczas gdy więcej czasu nie przynosi nasycenia.

7) ACHILA GASA W JOM KIPUR

a) (Resz Lakisz): Kto je achila gasa jest patur.

b) **Pytanie:** Dlaczego tak jest?

c) **Odpowiedź:** Ponieważ ten, kto szkodzi sobie jedzeniem nie naruszył zakazu „lo seune”.

d) Podobnie, nie-kohen, który je terumę jako achila gasa płaci zasadniczą część grzywny lecz nie chomesz, ponieważ pasuk czyni go winnym zjedzenia terumy, a nie uszkodzenia swojemu zdrowiu.

1) NIESTANDARDOWA ACHILA (R. Jochanan)

a) Zar, który spożywa terumę nadmiernie, płaci karę zasadniczą, lecz nie chomesz (uszkodził ziarno, a nie zjadł je).

b) Po zjedzeniu posiłku (i kiedy zar stał się winny w keren i chomesz), dalsza konsumpcja tego posiłku zobowiązuje jedzącego tylko do zapłacenia wartości opałowej pierwszemu (i nic koheniowi).

2) JEDZENIE I PICIE NIE ŁĄCZĄ SIĘ W JOM KIPUR

a) **Pytanie:** Kto jest autorem tej zasady nie-ciruf?

b) **Odpowiedź:** (R. Chisda): R. Jehoszua nauczał, że ciruf (dla tuma) ma miejsce tylko wtedy, kiedy dwie rzeczy mają identyczną ramę czasową i szior (podczas gdy według chachamim jest ciruf nawet kiedy jest przesunięcie ramy czasowej i szior).

c) **Odpowiedź:** (R. Nachman): Nasza Miszna mogła nawet podążyć za opinią chachamim, a ich pogląd na ciruf przez tuma (gdzie oba są nazywane tamej) mógłby nie mieć zastosowania na Jom Kipur (gdzie, nawet połączone, mniejsze od szior ilości jedzenia i /lub picia nie powodują jiszuw hadaat).

d) Resz Lakisz nauczał jak R. Chisda, a R. Jochanan nauczał jak R. Nachman.

3) MISZNA: ŁĄCZENIE CHIJUWIM NA JOM KIPUR

a) Jeżeli ktoś zjadł i wypił (szior każdego) w jednym heelam, składa tylko jeden (korban) chatat (obie te czynności są częścią jednego isur).

b) Jeżeli ktoś zjadł i zrobił melachę w jednym heelam, jest chajaw dwóch chatatot.

c) Jeżeli ktoś zjadł rzeczy niejadalne, jest patur.

4) LAAW W TORZE ZA MICWĘ „INUJ”

a) (Resz Lakisz): Nie ma law w Torze dotyczącego *inuj*, ponieważ język nie ma możliwości wyrażenia takiego law.

1. „Lo jochal” oznacza achila (bikezajit).

2. „Lo seune” oznacza, że *należy* jeść.

b) **Pytanie:** Język mógłby być „hiszamer pen lo seune”!?

c) **Odpowiedź:** To spowodowałoby dwa lawin („hiszamer” i „pen”).

d) **Pytanie:** Słowa mogłyby brzmieć: „hiszamer bemicwat *inuj*”!?

e) **Odpowiedź:** To stworzyłoby ase, a nie law.

f) Pytanie: Powiedzmy: „al tasur min ha 'inuj”!?

g) Odpowiedź: Dobre pytanie.

5) WYWODZENIE AZHARA NA PODSTAWIE BERAJTY

a) Berajta wywodzi azhara z „weinisem...”.

1. Pasuk „wechol hanefesz” ogranicza karet do samego dnia, a nie do żadnych dodatków do dnia.

2. Pasuk „wechol melacha...” ogranicza zakaz z Tory do samego dnia, a nie do tosefet.

3. Logika mówi, że nie będzie law na dodatkowym *inuj* (jeżeli tosefet melacha nie jest law...)

b) Źródłem azhara w odniesieniu do *inuj* jest niepotrzebne odniesienie Tory do karet przez melacha (co mogłoby być logicznie wywiedzione z melacha na szabat/jom tow), które służy do połączenia melacha (gdzie pojawia się azhara) z *inuj* (gdzie azhara jest wywiedzione).

c) Pytanie: Lecz różnica pomiędzy melacha i *inuj* powinna znosić połączenie („inuj” nie ma wyjątków, podczas gdy melacha jest wyłączona w awoda)!?

d) Odpowiedź: Zamiast tego jest wywiedzione ze zbędnego odniesienia do karet przez *inuj*, co tworzy połączenie do melacha.

e) Pytanie: Lecz melacha występuje częściej niż *inuj*!?

f) Odpowiedź (Rawina): Tanaita w Berajcie w rzeczywistości wywodzi azhara z połączenia pomiędzy melacha i *inuj*, stworzonego przez „ecem”.

1. To połączenie jest mufne, jak przeanalizowano to niżej, i dlatego nie prowadzi do zniesienia połączenia, opisanego wyżej.

2. Jest pięć pesukim, jedno jest mufne dla połączenia.

g) Innego źródła dla azhara na Jom Kipur dostarcza tanaita debei R. Jiszmael.

1. Inuj jest nakazane z powodu Jom Kipur i z powodu oneit (z eishesz isz).

2. Tylko z powodu oneit nie ma onesz bez azhara, a więc również z powodu Jom Kipur.

h) Inne źródło podaje R. Acha b. Jaakow.

1. Określenie „Szabat Szabaton” łączy Jom Kipur z Szabatem.

2. Tak jak nie ma onesz z powodu Szabatu bez azhara, tak samo z powodu Jom Kipur.